

Jaarrekening 2015

Adres

*Primulastraat 1
Paramaribo
Suriname*

Telefoon

+597 403783

E-mail

info@miglis.sr

Website

www.miglis.sr

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD.....	2
1. INLEIDING	3
2. ORGANOGRAM MANAGEMENT INSTITUUT GLIS	4
3. VERSLAG VAN HET BESTUUR OVER HET JAAR 2015	5
4. JAARREKENING 2015	10
4.1 1 Balans per 31 december 2015 in SRD (vóór bestemming van het resultaat).....	10
4.2 Meerjarenoverzicht balansen 2013-2015 in SRD.....	11
4.3 Resultaten rekening over 2015 in SRD	12
4.4 Meerjarenoverzicht resultaten 2013-2015 in SRD.....	14
4.5 Kasstroomoverzicht 2015 (SRD).....	16
4.6 Toelichting op de Balans per 31 december 2015.....	17
4.6.1 Activa	17
4.4.2 Passiva	19
4.7 Toelichting bij de Resultaten rekening over 2015.....	21
4.7.1 Omzet	21
4.7.2 Exploitatiekosten	23
4.7.3 Dotatie Voorzieningen 2015	24
4.7.4 Afschrijving bedrijfsmiddelen	24
5. OVERIGE GEGEVENS	25
5.1 Voorgestelde bestemming van het resultaat.....	25
Controleverklaring Van De Onafhankelijke Accountant	26

VOORWOORD

Voor u ligt het verslag van de activiteiten en de financiële resultaten van het boekjaar 2015 van het Management Instituut voor Grondregistratie en Landinformatie Systeem (MI-GLIS), welk instituut bij wet van 25 september 2009 werd ingesteld.

Het instituut wordt bestuurd door een driehoofdig bestuur. Een Raad van Toezicht (RvT) ziet toe op de werkzaamheden van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het instituut.

Per 01 december 2014 werd voor de duur van vier jaar een Raad van Toezicht (RvT) benoemd. De RvT bestaat uit mevrouw K. Souprayen (voorzitter), mevrouw drs. S. Dwarka, ondervoorzitter en de leden de heren E. Poetisi MSc, R. Huiswoud en J. Padarath.

Het bestuur van het MI-GLIS wordt voorgezeten door de directeur, de heer drs. S. Tjong-Ahin. De overige bestuursleden zijn de bewaarder, de heer mr. R. Vreden en de GLIS-landmeter, de heer F. Sanrawi MSc.

1. INLEIDING

Het MI-GLIS is een publiekrechtelijke rechtspersoon die als organisatie zelfstandig haar wettelijk voorgeschreven taken uitvoert. Het doel van het Instituut is de bevordering van de rechtszekerheid ten aanzien van registergoederen, een doelmatige informatievoorziening aan de overheid, de ondersteuning en bevordering van de economische activiteiten, en in het algemeen bevordering van de verdere ontwikkeling van het economisch gebruik van het land.

MI-GLIS verleent binnen deze taakstelling een aantal diensten aan derden. Haar clientèle bestaat, naast de doorsnee burger, voornamelijk uit notarissen, diverse overheidsinstellingen, advocaten, financiële instellingen, landmeters, makelaars en deurwaarders.

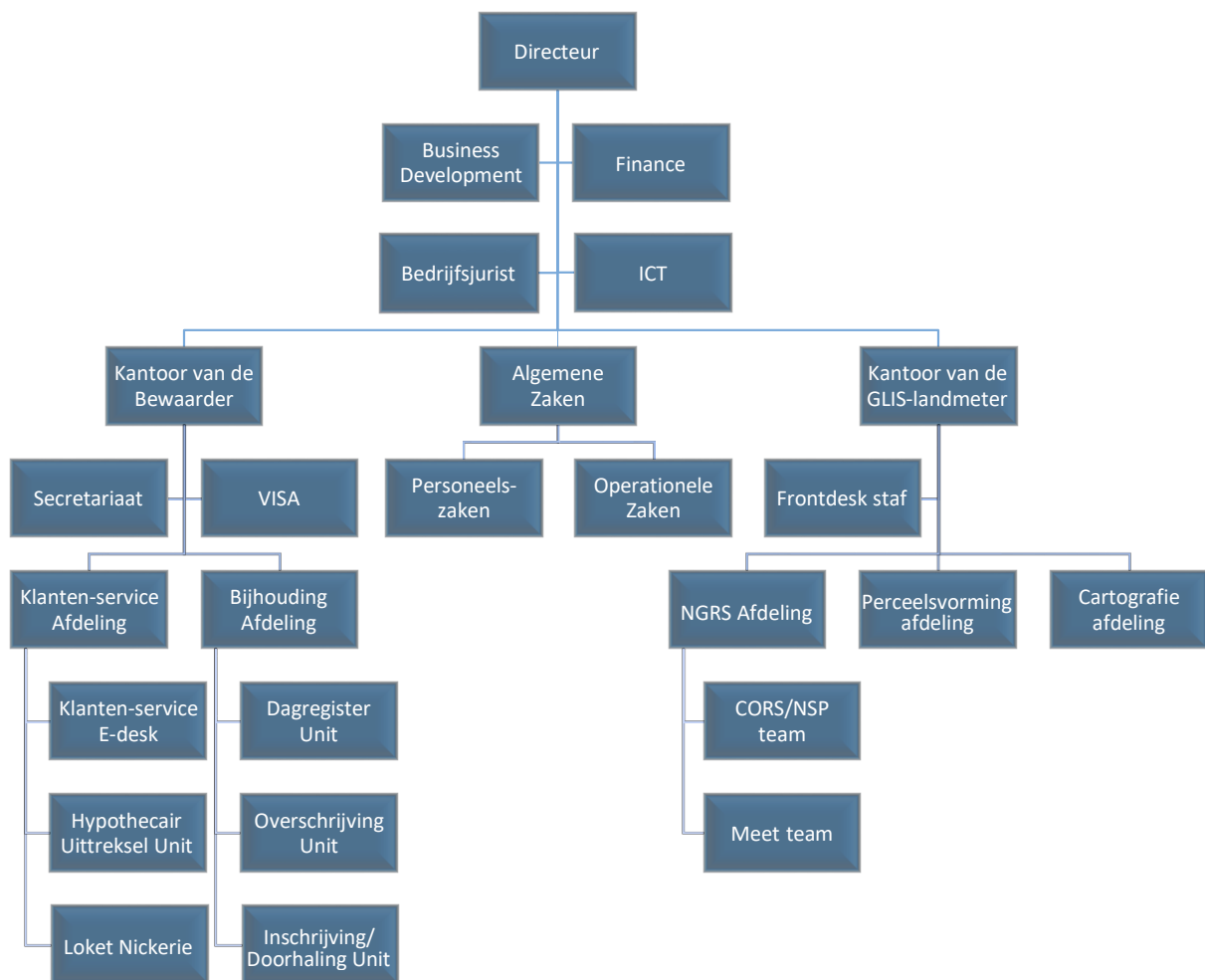
De verleende diensten zijn zeer divers maar kunnen worden onderscheiden in vier basisgroepen: de *verrichtingen van de Bewaarder*, de *inning van zegelrechten (VISA)*, de *diensten van de GLIS•landmeter* en *overige onderzoeksdiensten*.

De verrichtingen van de Bewaarder betreffen hoofdzakelijk het bijhouden van de boeken van registergoederen en het verstrekken van informatie hierover aan het publiek.

Ten aanzien van de vergoeding voor levering van Visa diensten heeft MI-GLIS slechts een bewaarfunctie; de geïnde zegelrechten (hoofdstuk 5, artikel 106 van de GLIS-wet) met name bij overschrijving van percelen, worden periodiek afgestort aan het Ministerie van Financiën.

De diensten van de GLIS landmeter omvatten de samenstelling van kaartmateriaal, het adviseren bij verkavelingen en bij herinrichting van gebieden, het vernummen van percelen, het verrichten van metingen, het in stand houden van het Nationaal Geodetisch Referentiestelsel en het verhuren van meetapparatuur aan landmeters.

2. ORGANOGRAM MANAGEMENT INSTITUUT GLIS

In de organisatie structuur van het instituut zijn in verslagjaar enkele substantiële wijzigingen geweest. Vanwege het feit dat teveel uiteenlopende taken onder verantwoordelijkheid van de Algemeen Secretaris vielen en daardoor de monitoring en begeleiding van rechtszaken en andere juridische zaken niet adequaat kon geschieden, is ingaande 01 mei 2015 besloten de afdeling Algemeen Secretariaat en de functie van Algemeen Secretaris op te heffen, en de afdeling Algemene Zaken te introduceren. De functie van Bedrijfsjurist werd tevens geïntroduceerd. De Bedrijfsjurist rapporteert aan de Directeur.

Het Instituut wordt geleid door de Directeur die samen met de GLIS-landmeter en de Bewaarder, het Bestuur vormt. De Bewaarder is belast met specifieke juridisch registratieve taken, terwijl de GLIS-landmeter belast is met de opbouw en het onderhoud van het geometrisch bestand.

De voor het Instituut meer strategische ondersteunende diensten, namelijk ICT en Finance, vallen onder de directeur en worden geleid door een afdelingshoofd. De afdeling Business Development rapporteert tevens rechtstreeks aan de Directeur.

3. VERSLAG VAN HET BESTUUR OVER HET JAAR 2015

Algemeen

In mei 2015 vonden de algemene vrije en geheime verkiezingen plaats in Suriname. De zittende president Z.E. D.D. Bouterse werd opnieuw voorgedragen en gekozen tot president van Suriname. Een gewijzigd team van ministers en een nieuwe vicepresident traden aan. Op het Ministerie van ROGB behield de zittende minister, Mr. Steven Relyveld, zijn positie.

Bij resolutie van 20 januari 2015 werd een nieuwe Raad van Toezicht benoemd onder leiding van dhr. Drs. W. Wirht. Vanwege het feit dat deze resolutie in strijd bleek te zijn met de GLISwet, werd deze op 8 mei ingetrokken en vervangen door een nieuwe, waarbij de Raad een andere samenstelling kreeg en een nieuwe raadsvoorzitter aantrad. De inwerkingtreding van de nieuwe resolutie bleef gehandhaafd op 1 december 2014.

De Raad van Toezicht bestond per eind 2015 uit de volgende personen:

1. Mw. Mr. K. Souprayen (Voorzitter)
2. Mw. Drs S. Dwarka
3. Dhr. E. Poetisi MSc
4. Dhr. R. Huiswoud
5. Dhr. J. Padarath

Externe ontwikkelingen

Suriname is vanaf het begin van 2015 in zwaar economisch weer beland. De economische afhankelijkheid van een handvol mijnbouwproducten, gecombineerd met structureel verzwakte bestuursorganen en achterhaalde regelgeving, hebben ervoor gezorgd dat de economie zwak staat tegenover schokken als gevolg van internationale prijsstijgingen. Na de val van de olieprijs met ca. 64% per eind 2015; die van de goudprijs met 10% en daarenboven het vertrek van Suralco, kwam de overheid voor een belangrijke uitdaging te staan. Het moest een antwoord vinden op de financiële spagaat die ontstond tussen de kosten van het expansief bestedingsbeleid en de snel afnemende overheidsinkomsten.

De economische schok kwam hoofdzakelijk tot uiting in de terugval van het BBP met 2% na bijkans een decennium van aanhoudende groei. De exportopbrengsten bereikten een dieptepunt en de buitenlandse schuldpositie steeg met meer dan USD 400 mln. naar een hoogte van ca. USD 2,5 miljard. Als gevolg hiervan vond een systematische erosie plaats van de monetaire reserve die een duik nam van USD 625 mln. naar USD 330 mln.: een dramatische terugval van meer dan 47%. De inflatie schoot tegen eind 2015 omhoog naar 25% mede vanwege het feit dat de parallelmarkt voor valuta opnieuw de kop opstak. De Centrale Bank van Suriname had in november 2015 geen keus dan om een devaluatie af te kondigen van meer dan 20%.

Te midden van deze economische val bleef op de onroerend goed markt het aantal veilingen opvallend stijgen met 17% (30), hoewel in 2014 de stijging hoger zat op ca. 40% t.o.v. 2013.

Binnen dit somber economisch raamwerk zijn de totale opbrengsten van het MI-GLIS teruggevallen met 18 % en de verwachting is dat, bij een ongewijzigd tarievenbeleid, deze in 2016 nog verder zullen dalen waardoor het instituut onherroepelijk in de rode cijfers zal belanden.

De bedrijfsvoering van het MI-GLIS wordt voor het overgrote deel gefinancierd met inkomsten die voortvloeien uit de registratie van hypotheeklen. In 2015 zijn er ca. 4.476 hypotheeklen bij het MI-GLIS geregistreerd, een terugval van 4% ten opzichte van 2014. De vergoedingen uit hoofde hiervan vielen echter harder terug, namelijk met 19%.

Het aantal aktes aangeboden aan het MI-GLIS is ondanks de economische crisis blijven stijgen. Dit is een indicatie dat het aantal verhandelde vastgoed objecten niet onmiddellijk te lijden heeft gehad van de afnemende economische bedrijvigheid. Dit duidt op een mogelijk substitutie effect waarbij de vastgoedmarkt als beste alternatief wordt gezien om veilig te investeren. De stijging van het aantal aangeboden aktes heeft echter geen noemenswaardig effect gehad op de inkomsten van het MI-GLIS. Het Instituut verdient immers, vanwege het uitblijven van een besluit over de tarieven, bitter weinig aan de overschrijving van percelen.

Het aantal door het MI-GLIS geregistreerde grondhuur beschikkingen is in 2015 toegenomen met 71%. In totaal zijn er 2.853 beschikkingen, uitgegeven door het Ministerie van ROGB, bijgeschreven in de registers van het MI-GLIS. Hiervan is ca. 42% bestemd voor landbouw en veeteelt doeleinden terwijl het grootste aantal, ca. 57%, voor bebouwing en bewoning is uitgegeven. Zes beschikkingen zijn geregistreerd voor sport en recreatie en negen voor zakelijke doeleinden. Met het bovenstaande is door de overheid geaccumuleerd ca. 18.319 HA aan grond uitgegeven waarvan 93% voor landbouw en veeteelt doeleinden en slechts 2% voor bebouwing.

De interne bedrijfsvoering

Voor wat betreft de interne bedrijfsvoering is 2015 een moeizaam jaar geweest. Hoewel de financiële en efficiency doelstellingen ruimschoots zijn bereikt, is in dit jaar geen enkele progressie gemaakt op het punt van belangrijke strategische beleidsbesluiten. Vooral het uitblijven van een besluit over de toewijzing van het perceel aan de J. Lachmonstraat, de goedkeuring van het staatsbesluit inzake perceels-ID's en de vaststelling van tarieven hebben voor veel onzekerheid gezorgd. Ook is het definitief besluit over de bezoldiging van de bestuursleden uitgebleven. De effectuering van de bezoldiging rust nu op een bestuursbesluit dat in juli 2013 is genomen in samenspraak met de Raad van Toezicht en de Minister van ROGB. Continuering van laatstgenoemde situatie is zeer ongewenst en legt een nodeloze druk op de rechtszekerheid van betrokkenen.

De meest ingrijpende gebeurtenis in 2015 is het gelasten van een doorlichting van het MI-GLIS die door de Centrale Lands Accountantsdienst werd uitgevoerd. Deze doorlichting kwam te midden van vele corruptieschandalen bij andere staatsbedrijven, waardoor zowel bij het grote publiek als bij beleidsmakers de indruk werd gewekt alsof ook het MI-GLIS zich ook aan corruptie zou hebben bezondigd.

Het bestuur van het MI-GLIS heeft zich herhaaldelijk hiertegen uitgesproken, vooral vanwege het feit dat de tot dan beschikbare, door de accountant goedgekeurde, jaarverslagen nimmer in behandeling zijn genomen door de daartoe bevoegde instanties. De doorlichting werd derhalve door het Bestuur als onnodig en kwetsend beschouwd en heeft een domper gelegd op de relatie tussen het Bestuur en de nieuwe Raad van Toezicht.

Ten tijde van de opschriftstelling van dit verslag was het eindrapport van de CLAD beschikbaar en daaruit is niet gebleken dat enige vorm van onregelmatigheid of noemenswaardige tekortkoming aan de kant van het Bestuur en of personeel van het MI-GLIS is geconstateerd. Toch heeft deze actie ervoor gezorgd dat het streven van het MI-GLIS om haar reputatie van integer, accuraat en efficiënt op te bouwen, een behoorlijke deuk heeft gehad.

Het personeel van het MI-GLIS is in 2015 gegroeid met slechts drie personen. Het bestand telde per eind 2015 aldus zesenzeventig personen.

Bij het Kantoor van de Bewaarder werkten per eind van het verslagjaar dertig personeelsleden terwijl bij het Kantoor van de GLIS landmeter zeventien personen zijn tewerkgesteld. De overige afdelingen vallen onder de directeur waar negenentwintig personen zijn tewerkgesteld. Het personeelsbestand van het MI-GLIS heeft een perfecte genderbalans met evenveel mannen als vrouwen. Onder het personeel van zesenzeventig personen zijn negenentwintig hoger opgeleid op het niveau HBO of hoger. Achttien personen zijn op MBO niveau opgeleid en de rest heeft een lagere opleiding. Deze personeelssamenstelling past bij het streven om het instituut te doen uitgroeien tot een "centre of excellence"; een kennisinstituut dat uitgroeit tot de autoriteit op het gebied van grondregistratie en geo-informatie.

De relatie met institutionele klanten is in 2015 verder verbeterd. Het project dropbox online, waarbij de aanvraag van uittreksels door banken elektronisch verloopt, is succesvol in uitvoering en de expressservice van uittreksels voor notariaten verloopt ook succesvol. Hierdoor is de druk bij de afdeling Klantenservice aanmerkelijk afgenomen. Ook de registratie van aktes verloopt vrij efficiënt met een verwerkingssnelheid van minder dan tien dagen.

Op 16 januari 2015 is onder grote belangstelling van pers en publiek een loket van het MI-GLIS geopend in het kantoor van de Belastingdienst in Nieuw Nickerie.

Om de klanten zoveel mogelijk tegemoet te komen in de voorziening van geo-informatie zijn in 2015 de luchtfoto's van 2006 online geplaatst. Deze luchtfoto's hebben een nauwkeurigheid van 15cm en kunnen kosteloos bekeken worden via de website van het MI-GLIS. Deze online service bevat ook de percelen laag van het MI-GLIS waarin alle intern gecertificeerde percelen te vinden zijn. Deze extra service biedt een uitkomst aan veel landmeters die niet per se meer naar het MI-GLIS hoeven te gaan voor bepaalde onderzoeken. Aan de burgers biedt het de mogelijkheid om de belangrijkste administratieve kenmerken van hun perceel op te zoeken waardoor de aanvraag van een uittreksel of andersoortige informatie bij het MI-GLIS makkelijker verloopt.

De oude kaarten die in de jaren '60 en '70 door het CBL zijn geproduceerd zijn voor het overgrote deel gedigitaliseerd zodat ze beter raadpleegbaar zijn. Deze kaarten, hoewel zeer oud, zijn nog steeds bruikbaar voor onderzoek en verhogen het rendement op de investeringen die jaren geleden door het land zijn gemaakt. Het is de bedoeling om ook deze kaarten in de toekomst online beschikbaar te stellen.

In 2015 is verder vooruitgang geboekt met de opbouw van het percelen bestand. Het aantal intern gecertificeerde percelen is in 2015 gestegen met bijkans 27.054 percelen. Hierdoor is het totaal aantal intern gecertificeerde percelen gekomen op ca. 165.000 per eind 2015. Dit aantal vertegenwoordigd ca. 75% van het totale percelenbestand. De gebieden die hoofdzakelijk in beeld gebracht zijn, betreffen de districten Paramaribo en Wanica.

Het aantal uitmetingskaarten verzameld in 2015 bedroeg 4.850 waardoor het totaal kwam op 21.723. Het proces om van elk perceel een kopie van een uitmetingskaart in het percelenbestand te hebben verloopt moeizaam. Door de jaren heen is er geen centraal bestand opgebouwd waaruit metingskaarten werden bewaard en geraadpleegd. De toegankelijkheid van kaarten berustte op informele lijnen tussen landmeters die elk een eigen privé deelbestand op na hielden. De opbouw van een gecentraliseerd bestand is cruciaal en de verwachting is dat na de invoering van het systeem van perceelID's, op een hoger tempo een volledig bestand zal kunnen worden opgebouwd.

De landmetersinstructies die in 2014 zijn afgekondigd en die wetskracht hebben, worden op zeer matige wijze door landmeters gehanteerd bij metingen. Doordat het staatsbesluit perceels ID's nog niet is afgekondigd heeft het MI-GLIS geen instrumenten om de naleving van de instructies af te dwingen en of strafmaatregelen te nemen. Kaarten worden derhalve op de traditionele wijze geproduceerd en de kwaliteitscontrole vanuit het MI-GLIS blijft uit. Ondertussen blijven gronddisputen zich opstapelen.

In mei 2015 werd de nieuwe functie van Bedrijfsjurist ingesteld en belast met onder meer de administratie en monitoring van klachten en rechtsgeschillen. Reeds kort na de inventarisatie van gegevens bleek dat vele klachten en rechtsgeschillen hun oorsprong hebben in onbekendheid en verkeerd gebruik van terminologie die gebruikt wordt bij grondregistratie.

Internationale samenwerking

Het MI-GLIS is zich ervan bewust dat het niet in een vacuüm opereert. Op het gebied van grondregistratie en geo-informatie zijn er internationale ontwikkelingen gaande die nationale regelgeving en zinswijzen overstijgen. In UN verband wordt de internationale trend gezet voor grondregistratie en de discussies zijn dusdanig gevorderd dat de organisatie het nodig vond een permanente commissie op te richten die zich bezighoudt met ontwikkelingen op het gebied van grondregistratie en landinformatie. Dit betekent dat supranationale afspraken in voorbereiding zijn waaraan Suriname c.q. het MI-GLIS zich niet kunnen onttrekken. Vooral op het gebied van automatisering en de koppeling van internationale bestanden zijn er belangrijke discussies gaande.

De rechtszekerheid m.b.t. onroerend goed bezit is van het hoogste belang. Het MI-GLIS heeft zich ook in 2015 niet buiten de internationale discussies gehouden. In UNGGIM verband heeft het MI-GLIS geparticipeerd in de discussies over de toekomst van grondregistratie. Vooral in de groep van de Americas is het MI-GLIS actief. In dit kader is gebruik gemaakt van de voorzieningen die door de samenwerking vrijkomen.

Directeur MI-GLIS
drs. Silvano Tjong-Ahin

4. JAARREKENING 2015

Bij het opmaken van de Jaarrekening 2015 worden tevens vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar geprojecteerd.

4.1 Balans per 31 december 2015 in SRD (vóór bestemming van het resultaat)

ACTIVA	31-dec-2015	31-dec-2014	toe-/afname
Vaste Activa			
Materiële Activa	2.166.150	2.271.205	-4,6%
Immateriële Activa	360.866	230.219	56,7%
Vlottende Activa			
Debiteuren	16.694	120.422	-86,1%
Liquide Middelen	23.805.114	29.942.698	-20,5%
Vooruitbetaalde Kosten	533.967	542.261	-1,5%
Overige Activa	23.604	17.085	38,2%
TOTAAL ACTIVA	26.906.395	33.123.890	-18,8%
PASSIVA	31-dec-2015	31-dec-2014	toe-/afname
Eigen Vermogen	16.728.767	26.539.276	-37,0%
Vorzieningen	228.807	343.097	-33,3%
Korte termijn verplichtingen aan de Overheid	9.857.972	6.076.053	62,2%
Overige vlottende passiva	90.849	165.464	-45,1%
TOTAAL PASSIVA	26.906.395	33.123.890	-18,8%

4.2 Meerjarenoverzicht balansen 2013-2015 in SRD

ACTIVA	31-dec-2015	31-dec-2014	31-dec-2013
Vaste Activa			
Materiële Activa	2.166.150	2.271.205	1.358.072
Immateriële Activa	360.866	230.219	62.433
Vlottende Activa			
Debiteuren	16.694	120.422	461.502
Liquide Middelen	23.805.114	29.942.698	26.242.644
Vooruitbetaalde Kosten	533.967	542.261	703.634
Overige Activa	23.604	17.085	17.085
TOTAAL ACTIVA	26.906.395	33.123.890	28.845.370
PASSIVA	31-dec-2015	31-dec-2014	31-dec-2013
Eigen Vermogen	16.728.767	26.539.276	23.299.023
Vorzieningen	228.807	343.097	547.157
Korte termijn verplichtingen aan de Overheid	9.857.972	6.076.053	4.866.258
Overige vlottende passiva	90.849	165.464	132.932
TOTAAL PASSIVA	26.906.395	33.123.890	28.845.370

4.3 Resultaten rekening over 2015 in SRD

In onderstaand overzicht worden de bedrijfsresultaten 2015 weergegeven in Surinaamse dollar.

	2015	2014	toe-/afname
Omzet Visa	44.479.704	44.209.795	269.909
• Zegelrechten	39.755.110	39.971.272	-216.162
• Kale grond	1.449.522	1.586.809	-137.287
• Hypotheek geldlening	2.974.989	2.476.064	498.925
• Procesverbaal	220.595	90.308	130.287
• Ruiling	38.276	11.680	26.596
• Boete	32.064	39.977	-7.913
• Opstalrecht	9.074	32.250	-23.176
• Overige omzetten	74	1.435	-1.361
Omzet Verrichtingen Bewaarder	9.261.903	11.281.798	-2.019.895
• Borderellen	8.829.244	10.852.643	-2.023.399
• Hypothecaire uittreksels	329.553	323.566	5.987
• Overigen (formulieren, verklaringen, kopieën)	103.106	105.589	-2.483
Omzet Geo-afdeling	126.506	58.541	67.965
• Geodetische Producten	112.234	39.418	72.816
• Geodetische Diensten	14.272	19.123	-4.851
Overige Omzetten	167	457	-290
Totaal Omzetten	53.868.280	55.550.591	-1.682.311

Resultaten rekening over 2015 -vervolg-

	2015	2014	toe-/afname
Exploitatiekosten	8.418.853	8.201.589	217.264
• Personeelskosten	5.640.646	5.660.555	-19.909
• Huisvestingskosten	809.193	777.770	31.423
• Transportkosten	112.760	89.004	23.756
• ICT-kosten	767.639	647.458	120.181
• Kantoorkosten	248.981	268.361	-19.380
• Trainingskosten	38.733	112.850	-74.117
• Accountants kosten/consultancy	492.209	297.658	194.551
• Representatie	36.453	250.548	-214.095
• Reis- en verblijfskosten	53.587	75.683	-22.096
• Juridische Bijstand	4.658	13.662	-9.004
• Renumeratie RvT	65.650	-	65.650
• Teambuilding	130.930	-	130.930
• Public Outreach	10.786	-	10.786
• Overige kosten (w.o. huur CORS)	6.628	8.040	-1.412
Dotatie Voorzieningen	300.229	125.118	175.111
Vrijval Voorzieningen	-427.868	-267.552	-160.316
Afschrijvingen	949.244	770.853	178.391
Totaal kosten	9.240.458	8.830.008	410.450
Bedrijfsresultaat	44.627.822	46.720.583	-2.092.761
Overige baten/lasten	1.343.317	729.465	613.852
Netto-resultaat	45.971.139	47.450.048	-1.478.909
Afgedragen en nog af te dragen Visa gelden	-44.479.703	-44.209.795	-269.908
Netto resultaat na afdrachten	1.491.436	3.240.253	-1.748.817

De ontwikkeling van de officiële wisselkoers vanaf de maand november van het boekjaar onder verslag heeft deels bijgedragen aan de stijging van uitgaven voor de exploitatiekosten waarvan de contracten in vreemde valuta zijn aangegaan. Genoemd kunnen worden de kosten voor het huren van gebouwen, kantoorruimten en van de CORS ruimten. Diverse diensten worden in vreemde valuta geoffreerd en al dan niet afgerekend in Surinaamse valuta (ongediertebestrijding, bewaking, etc.). Het is ook manifest dat de prijzen van goederen in vreemde valuta worden geoffreerd waarbij de afrekening in Surinaamse dollar plaatsvindt tegen de geldende (straat)koers.

Valuta	Omrekeningskoers per 31-Dec-2014	Omrekeningskoers per 31-Dec-2015	Relatieve Koersstijging
US Dollar	3,350	4,040	20,6%
Euro	4,074	4,414	8,3%

4.4 Meerjarenoverzicht resultaten 2013-2015 in SRD

	2015	2014	2013
Omzet Visa	44.479.704	44.209.795	40.405.791
• Zegelrechten	39.755.110	39.971.272	36.852.767
• Kale grond	1.449.522	1.586.809	1.379.264
• Hypotheek geldlening	2.974.989	2.476.064	1.652.200
• Procesverbaal	220.595	90.308	324.564
• Ruiling	38.276	11.680	43.093
• Boete	32.064	39.977	30.760
• Opstalrecht	9.074	32.250	123.130
• Overige omzetten	74	1.435	13
Omzet Verrichtingen Bewaarder	9.261.903	11.281.798	10.872.708
• Borderellen	8.829.244	10.852.643	10.551.157
• Hypothecaire uittreksels	329.553	323.566	254.304
• Overigen (formulieren, verklaringen, kopieën)	103.106	105.589	67.247
Omzet Geo-afdeling	126.506	58.541	74.401
• Geodetische Producten	112.234	39.418	33.122
• Geodetische Diensten	14.272	19.123	41.279
Overige Omzetten	167	457	394
Totaal Omzetten	53.868.280	55.550.591	51.353.294

Meerjarenoverzicht Resultaten -vervolg-

	2015	2014	2013
Exploitatiekosten	8.418.853	8.201.589	6.463.897
• Personeelskosten	5.640.646	5.660.555	4.269.930
• Huisvestingskosten	809.193	777.770	650.889
• Transportkosten	112.760	89.004	46.994
• ICT-kosten	767.639	647.458	345.528
• Kantoorkosten	248.981	268.361	134.676
• Trainingskosten	38.733	112.850	60.286
• Accountants kosten/consultancy	492.209	297.658	692.000
• Representatie	36.453	250.548	142.004
• Reis- en verblijfskosten	53.587	75.683	75.151
• Juridische Bijstand	4.658	13.662	-
• Renumeratie RvT	65.650	-	-
• Teambuilding	130.930	-	-
• Public Outreach	10.786	-	-
• Overige kosten (w.o. huur CORS)	6.628	8.040	46.439
Dotatie Voorzieningen	300.229	125.118	244.407
Vrijval Voorziening Debiteuren en overige	-427.868	-267.552	-167.664
Afschrijvingen	949.244	770.853	405.586
Totaal kosten	9.240.458	8.830.008	6.946.226
Bedrijfsresultaat	44.627.822	46.720.583	44.407.068
Overige baten/lasten	1.343.317	729.465	163.144
Netto-resultaat	45.971.139	47.450.048	44.570.212
Afgedragen en nog af te dragen Visa gelden	-44.479.703	-44.209.795	-40.405.791
Netto resultaat na afdrachten	1.491.436	3.240.253	4.164.421

4.5 Kasstroomoverzicht 2015 (SRD)

	2015	2014
Netto-resultaat	45.971.139	47.450.048
Aanpassingen voor:	750.631	651.564
Afschrijvingen	949.244	770.853
Mutaties in Voorzieningen / Vlottende Passiva	-198.613	-119.289
Mutaties in Werkkapitaal:	-51.877.999	-42.549.786
Vooruitbetaalde kosten	8.294	161.373
Vorderingen	103.552	341.080
Afdrachten Ministerie van Financiën	-52.000.000	-43.000.000
Schulden i.v.m. Personeel	10.155	-52.239
Netto cash uit bedrijfsactiviteiten	-5.156.229	5.551.826
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-981.355	-1.851.772
Investerings (im)materiële vaste activa	-974.836	-1.851.772
Termijndeposito Company Creditcard	-6.519	-
Saldo kasstroom	-6.137.584	3.700.054
Saldo liquide middelen begin boekjaar	29.942.698	26.242.644
Saldo geldmiddelen eind boekjaar	23.805.114	29.942.698

4.6 Toelichting op de Balans per 31 december 2015

4.6.1 Activa

Waarderingsgrondslag Activa

Vaste activa worden op de balans tegen de boekwaarde opgenomen, de aanschaffingswaarde minus de (geaccumuleerde) afschrijvingen. Afschrijving vindt jaarlijks lineair plaats. Op activa aangeschaft in de tweede helft van het boekjaar wordt niet afgeschreven ten laste van de resultaten van datzelfde jaar. Op vaste activa, aangekocht en in gebruik genomen gedurende de eerste zes maanden van het jaar, wordt afgeschreven naar rato van één jaar gebruik.

Vaste Activa

Vaste Activa omvat de **Materiële activa** en de **Immateriële activa**, samen met een balanswaardering van SRD 2.527.016 (2014: SRD 2.501.424). Uit de cijfers blijkt een minimale toename (1%) in de boekwaarde van de materiële en de immateriële activa samen per ultimo 2015. In vergelijking met het vorige boekjaar is aanzienlijk minder geïnvesteerd: in totaal bijna SRD 1 mln. tegenover SRD 1,85 mln. in 2014, in 2015 dus 54% van het geïnvesteerde volume van het voorgaande jaar.

In 2015 werd onder de materiële activa vooral in de categorie Equipment & Tools geïnvesteerd; bijna SRD250.000 werd noodzakelijkerwijze besteed aan zowel upgrading als uitbreiding van het CORS netwerk. In het verslagjaar werden middelen vrijgemaakt ter vervanging van afgeschreven bedrijfsvoertuigen middels aankoop van een Volkswagen Transporter bus (SRD 170.000).

In immateriële activa werd verhoudingsgewijs aanzienlijk geïnvesteerd, ca. SRD 265.000 in het verslagjaar: ongeveer 65% hiervan (SRD 172.000) werd aan de verdere bouw en implementatie van APRA ter uitbreiding van het ARCGIS systeem besteed. Voor uitbreiding van de software gekoppeld aan het CORS netwerk werd bijna SRD 62.000 (23%) besteed.

De afschrijving op immateriële activa bedroeg in onderhavig boekjaar SRD 134.655.

Immateriële activa

De *immateriële activa* omvatten de aangekochte Software & Licenties met een aanschafwaarde in 2015 van SRD 265.303. Met een boekwaarde per einde vorig boekjaar van SRD 230.219 en een afboeking gedurende het verslagjaar van SRD 134.655 vanwege afschrijvingen, resteert per 31 december 2015 een boekwaarde van SRD 360.867.

De categorie *Software & Licenties* wordt gewaardeerd tegen de aanschafwaarde verminderd met afschrijvingen, welke laatsten worden bepaald op basis van de looptijd van de licentie.

Vlottende activa

De post vlottende activa is samengesteld uit *Debiteuren*, *Liquide middelen* inclusief een eventueel saldo op de rekening Kruisposten Kas-Bank, *Vooruitbetaalde kosten* en *Overige activa*. Onder overige activa (SRD 23.604) is het termijndeposito (initieel USD 5.000) gevestigd in Amerikaanse dollars, voor de bedrijfscreditcard opgenomen, evenals een deposito in verband met een regeling voor de brandstofvoorziening van bedrijfsvoertuigen. Op 31 december 2015 bedroeg het saldo deposito voor de bedrijfscreditcard USD 5.100 vanwege ontvangen interestbaten.

Debiteuren

Op de balans is de post Debiteuren voor de nominale waarde opgenomen.

De balanspost Debiteuren omvat het nog te ontvangen tegoed voor geleverde diensten aan notarissen.

Het uitstaande debiteurensaldo bedroeg per 31 december 2015, vóór voorzieningen, SRD 88.116, in procenten uitgedrukt 0,16% van de totale jaaromzet, een voortgaande verbetering van het percentage van het vorige boekjaar (0,20%).

Liquide middelen

Het saldo van de post Liquide middelen bestaat uit contanten en cheques (SRD 603.300) en banksaldi (SRD 23.201.814) in totaal SRD 23.805.114 op bankrekeningen onder beheer van het Management Instituut GLIS. Tegoeden in Amerikaanse dollar zijn in Surinaamse dollar gewaardeerd tegen een omrekeningskoers van SRD 4,04, terwijl voor de omrekening van het eindejaar Euro tegoed een omrekeningskoers van SRD 4,414 is gehanteerd.

Het saldo van de liquide middelen is per jaareinde 2015 afgenomen met SRD 6.137.584 (ruim 20%) ten opzichte van ultimo 2014. Dit vindt zijn oorzaak in het feit dat de totale afdracht aan het Ministerie van Financiën (SRD 52 miljoen) gedurende het verslagjaar aanzienlijk hoger was (SRD 7,5 mln.) dan de in dat jaar gerealiseerde Visa omzetten (ca. SRD 44,5 miljoen), een surplus storting van SRD 7,5 mln. Het nettoresultaat droeg aan de toename in liquide middelen bijna SRD 1,5 mln. bij. Gedurende het verslagjaar werd de post 'nog af te dragen Zegelrechten 2012' verder ingelopen.

Vooruitbetaalde Kosten

Onder deze post is in totaal een bedrag van SRD 533.967 opgenomen. De vooruitbetaalde kosten betreffen de jaarpremies voor verzekering van bedrijfsvoertuigen, de jaarpremie PZS verzekering, Software licenties (jaarpremie ESRI Enterprise Agreement Contract) en abonnementen.

Overige Activa

Onder *Overige Activa* is het gevestigde termijndeposito ten bedrage van vijfduizend Amerikaanse dollar in verband met de company creditcard opgenomen, evenals een deposito van SRD3.000 bij een servicestation in verband met een regeling voor brandstof ten behoeve van onze bedrijfsvoertuigen. De interestbaten (USD 100) genoten op het termijndeposito in het jaar onder verslag, vormen per 31 december 2015 onderdeel van het saldo op de deposito rekening.

4.4.2 Passiva

Eigen Vermogen

Het verloopoverzicht van het Eigen Vermogen (in SRD) en de opbouw per 31 december 2015 is als volgt:

	Stand per 31-dec-2014	Mutaties in 2015	Stand per 31-dec-2015
Egalisatie Reserve	14.152.817	-13.152.817	1.000.000
Egalisatie Reserve (liquiditeiten)	-	9.088	9.088
Investeringsfonds	-	8.360.000	8.360.000
Risicofonds	-	2.000.000	2.000.000
Reserve Vervanging Bedrijfsmiddelen	-	3.868.245	3.868.245
Resultaat boekjaren 2012-2014	12.386.459	-12.386.459	0
Resultaat boekjaar 2015	-	1.491.434	1.491.434
Totaal Eigen Vermogen	26.539.276	-9.810.509	16.728.767

Op 02 maart 2016 werd décharge verleend door de Minister van ROGB aan het MI-GLIS bestuur over de boekjaren 2012, 2013 en 2014. De afrekening van de surplus middelen over de boekjaren 2011 tot en met 2014 heeft plaatsgevonden met als uitgangspunt de beschikbare winst (nettowinst minus investeringen gepleegd in de afgelopen jaren) en waarbij de benodigde middelen onder meer ter uitvoering van het Jaarplan 2016 als eigen vermogen (EV) geregistreerd blijven in de Jaarrekening. Bij de afrekening van de winstoverschotten in de periode 2011 tot en met 2014, zijn de volgende becijferingen (in SRD) als basis gehanteerd:

	2011	2012	2013	2014	Cumulatief
Nettowinst	14.144.000	4.981.785	4.164.421	3.240.253	26.530.459
Investering		1.496.525	519.947	1.851.773	3.868.245
Beschikbare Winst	14.144.000	3.485.260	3.644.474	1.388.480	22.662.214
Allocatie t.b.v. Investerings/ Egalisatiereserve/ Risicofonds					11.360.000
Batig Saldo					11.302.214

Het cumulatief batig saldo bedraagt SRD 11.302.214. Begin 2016 is dit bedrag afgerekend met de overheid middels storting op rekening van het Ministerie van Financiën.

In de **Egalisatie Reserve** (liquiditeiten) is een gedateerd liquiditeitsverschil opgenomen.

De **afschrijving bedrijfsmiddelen en immateriële activa** ten bedrage van SRD 949.244 is ten laste van de bedrijfsresultaten boekjaar 2015 gebracht.

Onder de post **voorzieningen** zijn de verplichtingen ten laste van de bedrijfsresultaten 2015 voor reeds geleverde diensten, voornamelijk de kosten voor de externe accountant en voor juridische bijstand, beveiliging, transport en utiliteit opgenomen voor een waarde van SRD 228.807.

Korte termijn verplichtingen aan de Overheid

De korte termijn verplichtingen aan de Overheid worden in de jaarrekening 2015 in twee categorieën opgedeeld: enerzijds de *afstortingsverplichting* uit hoofde van ontvangen zegelrechten, en anderzijds de afrekening van de surplus middelen over de boekjaren 2011 tot en met 2014 (SRD 11.302.214).

De afstortingsverplichting is samengesteld uit het saldo van de jaarontvangsten zegelrechten 2015 (SRD 44.479.703) en de nog af te dragen zegelrechten 2014 (SRD 5.674.895), minus de afdrachten gedaan in boekjaar 2015 aan het Ministerie van Financiën (SRD 52.000.000).

Een bedrag van SRD 401.158 vormt tevens onderdeel van de korte termijn verplichtingen aan de Overheid. Deze dotatie werd in de eerste helft van 2012 door het Ministerie van ROGB gedaan. De storting is geeffectueerd op een bankrekening van het MI-GLIS en diende om de aanloopkosten van het Instituut, met name voor wat betreft de vergoeding van personeelsleden, eventueel te kunnen opvangen. Deze middelen hoefden nog niet te worden aangewend.

Het verplichtingsaldo uit hoofde van ontvangen zegelrechten bedraagt (minus) - SRD 1.444.242.

Ultimo boekjaar 2015 bedragen de korte termijn verplichtingen aan de Overheid per saldo SRD 9.857.972.

Overige vlottende passiva

Onder de balanspost *Overige vlottende passiva* is de reeds ingehouden pensioenpremie opgenomen van vijf functionarissen, waarvoor nog een aanvullende pensioenregeling wordt uitgewerkt.

De verhoging van de werkgeversbijdrage voor deze additionele pensioenvoorziening is onder de voorzieningen opgenomen.

4.7 Toelichting bij de Resultaten rekening over 2015

4.7.1 Omzet

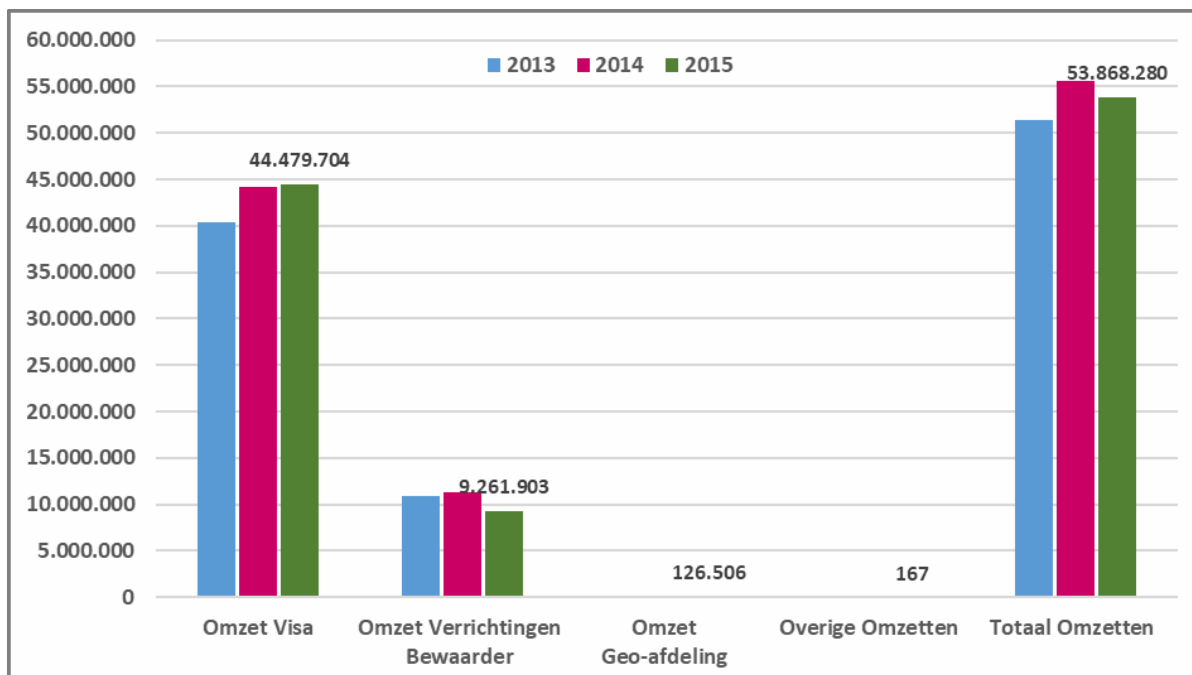
De omzetten worden gerealiseerd in het jaar van het ontvangen ('inschrijven') van documenten van notarissen en burgers. Over 2015 is een bruto bedrijfsresultaat gerealiseerd van SRD 53.868.280 (2014: SRD 55.550.591), een daling van SRD 1.685.311 (ruim 3%). Verhoudingsgewijs werd bijna 83% (2014: ca. 80%) van de omzet gerealiseerd middels levering van diensten vallende onder de categorie *Visa*. Binnen deze categorie werd vervolgens ca. 89% (2014: ca. 90%) gerealiseerd door inning van Zegelrechten.

Binnen de categorie *Verrichtingen van de bewaarder* worden de meeste inkomsten (95%) gegenereerd onder het item 'Borderellen' bij het vestigen van hypotheekleningen. De vergoedingen van de bewaarder droegen SRD 9.261.903 bij aan de bruto-omzet in het jaar 2015, becijferd als ca. 17% van de totale jaaromzet van het Instituut. Een drastische afname in de categorie Borderellen van ruim SRD 2 mln. (ruim 19%) weerspiegelt de daling in het volume van afgesloten hypothecaire leningen.

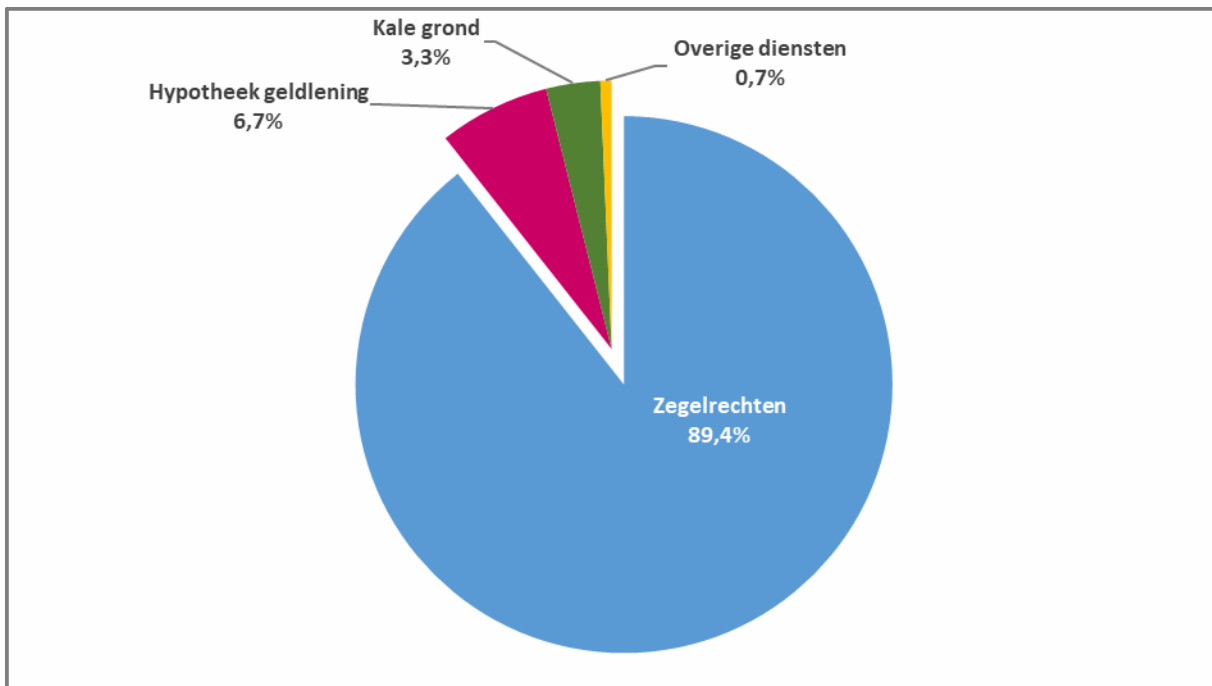
De dienstverlening vanuit de Geo-afdeling is nog in ontwikkeling. Alhoewel de bijdrage in 2015 weliswaar verdubbelde, is de jaarbijdrage aan het bedrijfsresultaat van ca. SRD 126.506 procentueel toch minimaal.

De overige baten en lasten 2015 zijn, zoals gebruikelijk geworden, veelal gevormd door interestbaten op banktegoeden.

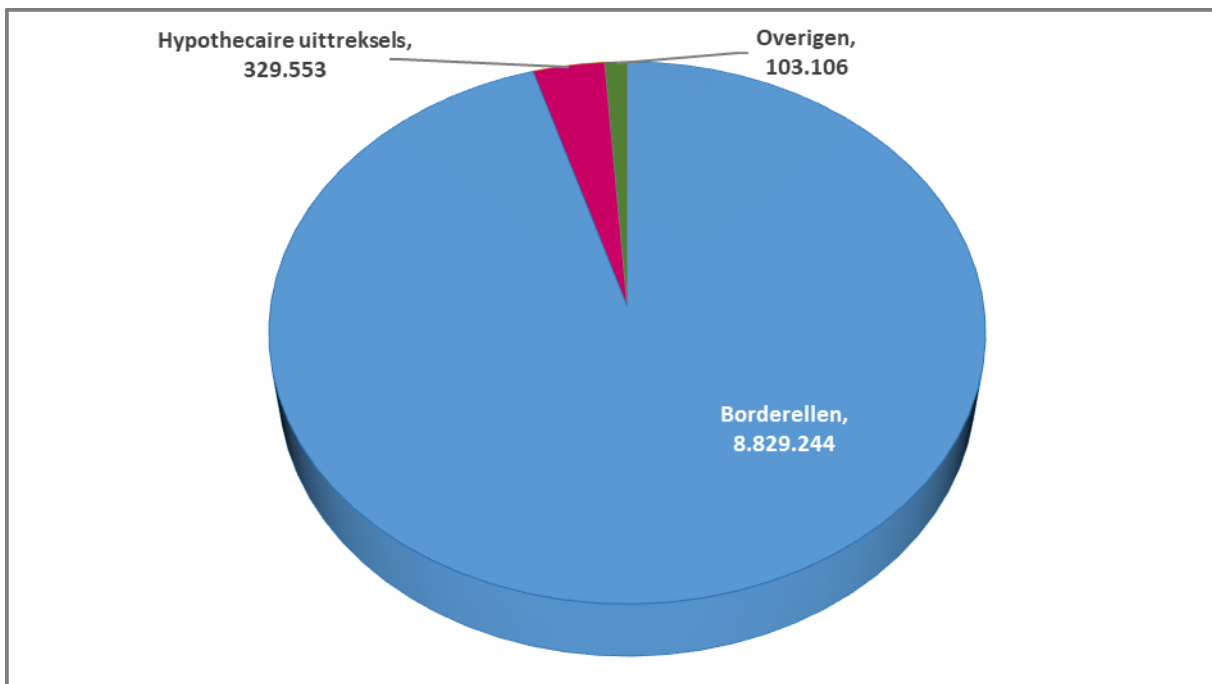
Vergelijkende omzetcijfers vanaf 2013 (bedragen 2015 weergegeven)

Omzet Visa (procentuele bijdrage per verleende dienst 2015 weergegeven)

Omzet Verrichtingen Bewaarder (absolute bedragen per verleende dienst, 2015)

4.7.2 Exploitatiekosten

Exploitatiekosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

In het jaar 2015 heeft een her-classificering plaatsgevonden in de exploitatiekosten-regels *personeelskosten*, *consultancy costs* en *representatie*. De uitgaven voor bet (langdurig) aantrekken van functionarissen op consultancy basis voor invulling van bestaande posities binnen bet MI-GLIS, betreffen feitelijk personeelskosten en werden ingaande boekjaar 2015 onder deze kostengroep ondergebracht. Dit in tegenstelling tot voorgaande boekjaren.

Onder *representatie* werden voorheen diverse kosten ondergebracht. Ingaande boekjaar 2015 is een onderscheid gemaakt in zowel *teambuilding* als *public outreach* en worden deze kosten op separate rekeningen geplaatst.

De exploitatiekosten, exclusief voorzieningen en afschrijvingen, beliepen in 2015 circa SRD 8,4 mln. (2014: ongeveer SRD 8,2 mln.), ca 15,6% van de totale omzetten (2014 ca. 14,8%). In absolute termen gemeten zijn de exploitatiekosten gestegen met bijna SRD 220.000 (ruim 2,6%), voornamelijk vanwege toegenomen consultancykosten (SRD 195.000), ICT kosten (SRD 120.000) en huisvestingskosten (SRD 31.000). Anderzijds was vanwege diverse bezuinigingsmaatregelen een daling waar te nemen in de kantoorkosten en de uitgaven voor reis- en verblijfkosten.

Personeelskosten

Zoals verwacht betreft de grootste kostenpost binnen de exploitatie-uitgaven de categorie personeelskosten tot een bedrag van SRD 5.640.646, welke in het jaar onder verslag 67% (2014: idem) van de exploitatiekosten bedroegen.

Huisvestingskosten

De kosten voor huisvesting zijn in vergelijking met het voorgaand jaar toegenomen met ruim SRD 31.000, een toename van ca. 4%. Het grootste aandeel in de huisvestingskosten wordt geleverd door huurpenningen (51,9%). Vrijwel hetzelfde beeld kon worden vastgesteld in het voorgaande boekjaar.

Transportkosten

De transportkosten bedroegen SRD 112.760 (ongeveer 1,3% van de totale exploitatiekosten) en omvatten de gebruikelijke kosten voor het in bedrijf houden van ons bedrijfswagenpark, waarbij het merendeel van de uitgaven werd aangewend voor de aankoop van brandstof en smeermiddelen en voor de voldoening van assuratiekosten.

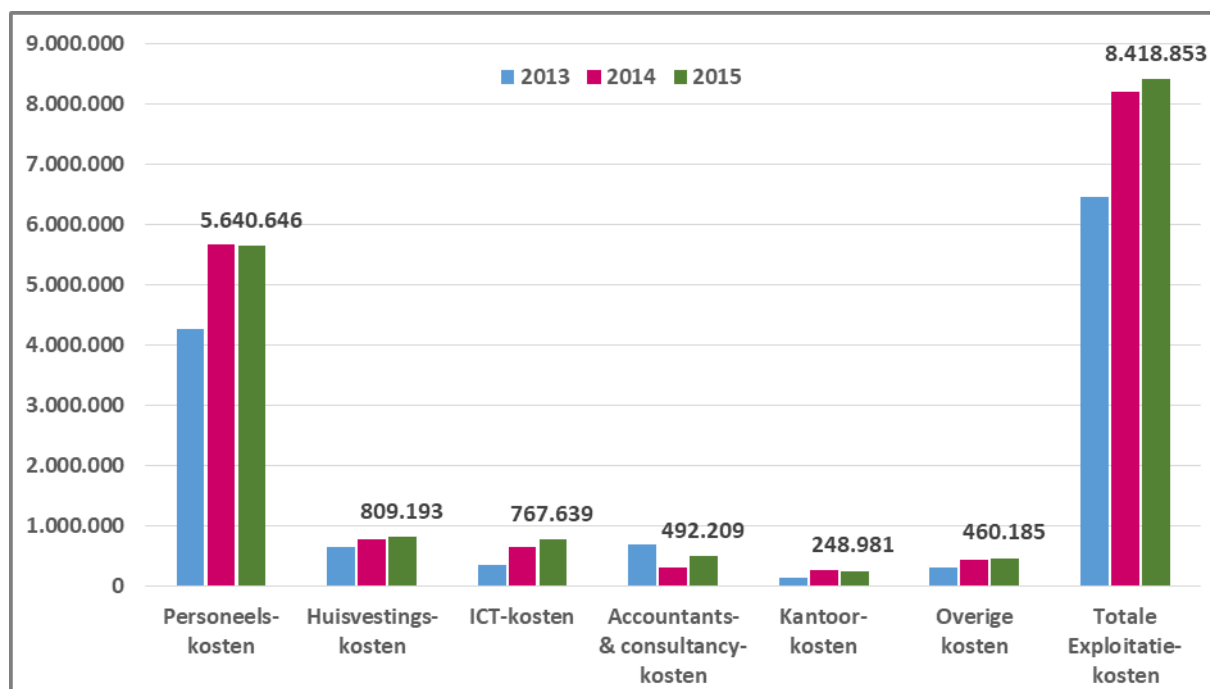
ICT kosten

Onder deze post zijn de (kortlopende) ESRI licenties dominant (79% van de ICT kosten). Voor internet abonnementen werd een bedrag van ca. SRD 118.000 (15%) gealloceerd.

Kantoorkosten

De Kantoorkosten beslaan SRD 248.981 (2014: 268.361) en worden grotendeels (85%) gegenereerd vanwege de aanschaf van kantoorbenodigdheden. Bij deze kostengroep moet worden opgemerkt dat in het boekjaar een verschuiving heeft plaatsgevonden, waarbij de kosten voor bijvoorbeeld het organiseren van evenementen niet meer onder de noemer *overige kantoorkosten* (maar separaat onder *public outreach*) worden weergegeven. De schijnbare daling in de hoogte van de kosten mag niet worden geïnterpreteerd als afname in de kosten maar is, zoals eerder toegelicht toe te rekenen aan het her-groeipen van rekeningen.

Exploitatiekosten 2013, 2014 en 2015 naar kostengroep

4.7.3 Dotatie Voorzieningen 2015

Voor het boekjaar 2015 zijn voorzieningen voor bedrag van SRD 300.229 opgebracht voor crediteuren, pensioenvoorziening directie/staf en transitoria.

Van de in het vorige boekjaren gepleegde voorzieningen kon een bedrag van SRD 427.868 vrijvallen.

4.7.4 Afschrijving bedrijfsmiddelen

Afschrijving vindt jaarlijks lineair plaats. Op de balans worden de bedrijfsmiddelen tegen de boekwaarde opgenomen.

De voorgestane herziening van de afschrijvingsmethodiek op basis van de ervaringscijfers van de afgelopen jaren, heeft nog niet kunnen plaatsvinden.

5. OVERIGE GEGEVENS

5.1 Voorgestelde bestemming van het resultaat

De reguliere omzetten worden gevormd door de omzetten onder de categorieën 'Verrichtingen Bewaarder', 'Geodetische Producten' en een post 'Overige Omzetten'.

De toevoeging van (een deel van) de netto bedrijfsresultaten aan de Algemene Reserves geschiedt bij vaststelling van de winstbestemming.

Met inachtneming van artikel 36 van de GLIS-wet stelt de Directie voor om het totale netto resultaat van **SRD 1.491.434** als hierna te bestemmen:

Het eerder gevormde Investeringsfonds van SRD 8.360.000 is in de afgelopen periode drastisch ontwaard. Was het zo dat bij het calculeren van deze reserve, een omrekeningskoers van SRD 3,35 per Amerikaanse dollar kon worden gehanteerd tot 18 november 2015, ingaande 19 november 2015 is de officiële USD omrekeningskoers verhoogd naar SRD 4,04 om op het moment van afronden van onderhavige jaarstukken, augustus 2016, zelfs te zijn gestegen tot SRD 7,267. Dit impliceert dat het bedrag van het investeringsfonds van SRD 8.360.000 dat tot 18 november 2015 de tegenwaarde van USD 2,5 mln. vertegenwoordigde, op 19 november 2015 was geslonken naar USD 2,07 mln. (een daling van ruim 17%) en verder naar USD 1,15 mln. in augustus 2016 bij het afronden van onderhavige jaarstukken.

Om het Management Instituut GLIS in staat te stellen ten minste een deel van haar investeringsprogramma uit te voeren, wordt voorgesteld het totale netto resultaat van SRD 1.491.434 van lopend boekjaar te bestemmen als investeringsreserve en als zodanig toe te voegen aan het Investeringsfonds. In de planning ligt de financiering van de bouw en inrichting van een eigen bedrijfslocatie. Het MI-GLIS heeft behoefte aan ca. 1.600 m² kantoorruimte, bij voorkeur te verdelen over drie etages. De huidige inadequaat huisvesting zorgt voor stagnatie in de verdere ontwikkeling van het instituut.

Met inachtneming van artikel 114 van de GLIS-wet is het Instituut aansprakelijk voor vergissingen in ruime zin gepleegd door medewerkers bij het houden van de registers en de percelenadministratie, het geometrisch bestand en de registratie van schepen en luchtvaartuigen. Conform artikel 133 van deze wet berust de aansprakelijkheid na ommekomst van 5 jaren na inwerkingtreding van deze wet bij het Instituut. Het Bestuur stelt voor de Egalisatie Reserve van SRD 2 miljoen in stand te houden waarop eventuele toekomstige claims kunnen worden verhaald.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur van het
Management Instituut voor Grondregistratie en Landinformatie Systeem (MI-GLIS)

Verklaring betreffende de jaarrekening 2015

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2015 van het Management Instituut voor Grondregistratie en Landinformatie Systeem (MI-GLIS), zoals opgenomen op de pagina's 10 tot en met 24, gecontroleerd.

Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015, de resultatenrekening en het kasstroomoverzicht over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van het instituut is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. De directie is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met internationaal aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten volgens International Standards on Auditing (ISA's). Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het instituut.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de redelijkheid van de door de directie van het instituut gemaakte schattingen, alsmede de evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening 2015 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het Management Instituut voor Grondregistratie en Landinformatie Systeem (MI-GLIS) op 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Paramaribo, 20 januari 2017

Hoogachtend,
ACB Accountants N.V.

drs. Romeo K. Burgos RA
Directeur

